



**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**
Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb

KLASA: 310-03/18-04/8
URBROJ: 371-03-19-5
Zagreb, 18. siječnja 2019.

METODOLOGIJA ZA ODREĐIVANJE IZNOSA TARIFNIH STAVKI ZA ZAJAMČENU OPSKRBU ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

- popratni dokument uz savjetovanje sa zainteresiranom javnošću -

Otvaranje maloprodajnog tržišta električne energije u Republici Hrvatskoj i posljedična pojava konkurencije omogućili su slobodan odabir opskrbljivača električnom energijom. Prednosti otvorenog tržišta električne energije su konkurentna cijena električne energije i poboljšanje kvalitete usluga, od čega najviše koristi imaju krajnji kupci.

Kao dio sustava zaštite krajnjih kupaca električne energije, u RH su uvedeni instituti opskrbljivača u univerzalnoj usluzi (za kućanstva) i zajamčenog opskrbljivača (za kategoriju poduzetništvo).

Krajnjeg kupca iz kategorije **kućanstvo** koji nije iskoristio svoje pravo izbora opskrbljivača, na tržištu električne energije opskrbljuje opskrbljivač u okviru univerzalne usluge po javno objavljenoj cijeni koju slobodno formira opskrbljivač u okviru univerzalne usluge. Trenutačno je to HEP ELEKTRA d.o.o.

S druge strane, krajnji kupac iz kategorije **poduzetništvo** treba ugovoriti opskrbu električnom energijom s nekim od opskrbljivača na tržištu električne energije.

Zajamčena opskrba je opskrba krajnjih kupaca električne energije samo iz kategorije poduzetništvo po reguliranim uvjetima, stoga se ona ne odnosi na krajnje kupce iz kategorije kućanstvo.

Svrha zajamčene opskrbe je osiguravanje kontinuiteta opskrbe električnom energijom onih krajnjih kupaca iz kategorije poduzetništvo **čiji opskrbljivač je izišao s tržišta električne energije odnosno prestao s radom.**

Takve krajnje kupce iz kategorije poduzetništvo opskrbljuje zajamčeni opskrbljivač – HEP ELEKTRA d.o.o. po tarifnim stavkama koje se određuju na temelju metodologije koju donosi Hrvatska energetska regulatorna agencija (dalje: HERA).

Kako bi se krajnji kupci iz kategorije poduzetništvo koji se zateknu u okviru zajamčene opskrbe potakli na čim brži odabir tržišnog opskrbljivača, cijena električne energije koja proizlazi iz tako određenih tarifnih stavki treba biti viša od cijena na maloprodajnom tržištu električne energije.

Tijekom 2018. godine došlo je do naglog porasta cijena električne energije na veleprodajnom tržištu što je dovelo do potrebe za promjenom postojeće metodologije kako bi se za zajamčenu opskrbu odredile tarifne stavke koje rezultiraju višom cijenom zajamčene opskrbe od cijena na maloprodajnom tržištu električne energije.

Naime, na temelju članka 49. stavka 1. Zakona o tržištu električne energije ("Narodne novine" broj 22/13, 95/15, 102/15 i 68/18, dalje: Zakon), u slučaju izlaska njegovog opskrbljivača s tržišta električne energije, krajnjeg kupca iz kategorije poduzetništvo opskrbljuje zajamčeni opskrbljivač električnom energijom po tarifnim stavkama donesenim na temelju Metodologije za određivanje iznosa tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu električnom energijom koju, u skladu s člankom 49. Zakona, donosi HERA. **Navedeno znači da krajnji kupac iz kategorije poduzetništvo ne može**

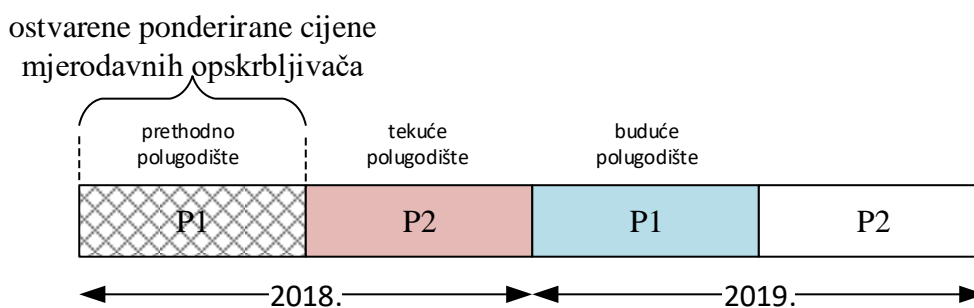
svojom voljom odabrati zajamčenu opskrbu, već se to događa po sili zakona samo u iznimnom slučaju izlaska njegovog opskrbljivača s tržišta.

Članak 49. stavak 12. Zakona propisuje da se zajamčena opskrba ne primjenjuju na krajnje kupce iz kategorije kućanstvo.

Članak 49. stavak 6. Zakona propisuje da su iznosi tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu viši od prosječnih iznosa tarifnih stavki za opskrbu sličnih krajnjih kupaca opskrbljivanih na tržištu električne energije. Navedeno je propisano kao poticaj krajnjim kupcima iz kategorije poduzetništvo na zajamčenoj opskrbi za sklapanje ugovora s jednim od opskrbljivača izvan okvira zajamčene opskrbe kako bi ostvarili povoljniju cijenu.

HERA je 18. prosinca 2013. godine donijela Metodologiju za određivanje iznosa tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu električnom energijom ("Narodne novine" broj 158/13, dalje: Važeća metodologija).

Važećom metodologijom se tarifne stavke za zajamčenu opskrbu električnom energijom određuju dva puta godišnje na temelju ostvarenih ponderiranih cijena mjerodavnih opskrbljivača iz prethodnog polugodišta, slika 1.



Slika 1 Način određivanja tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu prema Važećoj metodologiji

Kako bi tarifne stavke dale više cijene zajamčene opskrbe u odnosu na cijene opskrbljivača na tržištu, one se uvećavaju za 20% za prva dva mjeseca korištenja zajamčene opskrbe, odnosno za 50% nakon dva mjeseca korištenja zajamčene opskrbe. Primjenom Važeće metodologije su, zbog stabilnih i relativno niskih cijena na veleprodajnom tržištu, tarifne stavke rezultirale prosječnim cijenama višim od tržišnih. Zbog toga je tijekom primjene Važeće metodologije došlo do značajnog smanjenja prodaje električne energije u okviru zajamčene opskrbe, što predstavlja iskorak u pogledu razvoja maloprodajnog tržišta električne energije.

Međutim, u drugoj polovici 2018. godine uočeno je kako visina cijene zajamčene opskrbe, pogotovo za prva dva mjeseca korištenja zajamčene opskrbe, ne udovoljava članku 49. stavku 6. Zakona odnosno iznosi tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu nisu viši od prosječnih iznosa tarifnih stavki za opskrbu sličnih krajnjih kupaca iz kategorije poduzetništvo opskrbljivanih na tržištu električne energije. Navedene okolnosti nastale su zbog naglog porasta cijena električne energije na veleprodajnom tržištu tijekom 2018. godine, što se odrazilo na cijene koje nude opskrbljivači na maloprodajnom tržištu.

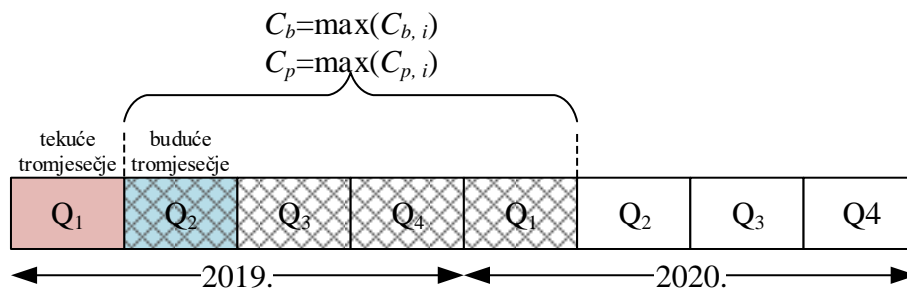
S obzirom na izloženo, HERA je izradila prijedlog nove Metodologije za određivanje tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu (dalje: Metodologija), čija će primjena rezultirati tarifnim stavkama u skladu s odredbama članka 49. stavka 6. Zakona.

Metodologijom se određuju:

- tarifni modeli i tarifne stavke za zajamčenu opskrbu električnom energijom,
- način određivanja udjela opskrbljivača koji nisu pod obvezom javne usluge,
- način određivanja referentne cijene električne energije,
- način izračuna iznosa tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu električnom energijom,
- način dostave podataka,
- postupak za određivanje iznosa tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu električnom energijom.

Osnovna razlika u odnosu na Važeću metodologiju je što se tarifne stavke za pojedine modele više ne određuju dva puta godišnje na temelju ostvarenih ponderiranih cijena mjerodavnih opskrbljivača nego na temelju referentne cijene električne energije i to po tromjesečjima (četiri puta godišnje).

Referentna cijena električne energije (C_r) određuje se na temelju podataka s mađarske burze HUDEX (<https://hudex.hu>) o najvećim cijenama temeljne i vršne električne energije iz terminskih ugovora (engl. *futures*) za buduće i tri sljedeća tromjesečja, slika 2. Pritom se uzimaju podaci iz prvog mjeseca trgovanja u tekućem tromjesečju (npr. siječanj 2019. za određivanje tarifnih stavki za drugo tromjesečje 2019., slika 2.). Razlog korištenja podataka s HUDEX-a je to što na hrvatskoj burzi električne energije CROPEX još ne postoji trgovanje takvim proizvodima. Naime, budući da većina opskrbljivača trguje navedenim proizvodima na HUDEX-u, navedene cijene služe im kao orijentir pri određivanju cijena kod sklapanja ugovora s krajnjim kupcima iz kategorije poduzetništvo.



Slika 2 Način određivanja tarifnih stavki za zajamčenu opskrbu prema Metodologiji

Za pojedine tarifne modele tarifne stavke se korigiraju primjenom koeficijenta koji uzimaju u obzir omjere između prosječnih cijena te modele na maloprodajnom tržištu.

Tijekom prva dva mjeseca tarifne stavke se uvećavaju za 10%, dok se nakon dva mjeseca uvećavaju za 25%

Izloženi pristup omogućava da tarifne stavke za zajamčenu opskrbu odražavaju cijene na veleprodajnom tržištu te da, i u uvjetima promjenjivih cijena, udovoljavaju članku 49. stavku 6. Zakona.

Nova Metodologija sadrži i obvezu operatora sustava o dostavi podataka o prodaji električne energije, obvezu opskrbljivača na tržištu o dostavi podataka o prosječnim cijenama opskrbe te obvezu zajamčenog opskrbljivača o dostavi podataka o prodanoj električnoj energiji i ostvarenom prihodu od krajnjih kupaca, za prva dva mjeseca korištenja zajamčene opskrbe te nakon isteka tog roka. Svi navedeni podaci prate se po tromjesečjima.